

VIETNAM BULLETIN

vietnam in
latijns -
amerika

50ct

derde jaargang nr3/4, 3 augustus 1968

Verschijnt om de 14 dagen
 Redactie: Jan Boonstra
 M. van Dullemen
 W. de Graaff
 Benno Groeneveld
 Tineke Nijenhuis
 Queenie Stevens

Redactie/administratieadres:
 Vietnam Bulletin, p/a ASVA
 Weesperstraat 51, Amsterdam
 Gironummer 1281198, tnv Vietnam Bulletin
 Abonnement f 5,- per half jaar, met stilzwij-
 gende verlenging. Buitenland f 7,- per half
 jaar. Los nr f 0,50 (België 7 fr.)

DE VIETNAMISERING VAN LATIJNS AMERIKA

door Steve Weissman en John Gerassi
 (The Minority of One, jan./febr. 1968)

Steve Weissman is student in de politieke wetenschappen, met als specialisatie Latijns-Amerika, aan de Stanford universiteit in Californië. John Gerassi is redacteur geweest van Time en Newsweek en correspondent van de New York Times. Hij is de auteur van 'The Great Fear in Latin America' en 'The Boys of Boise'. In januari 1968 is een boek van hem verschenen over een bezoek, dat hij in december en januari aan Noord-Vietnam heeft gebracht. Gerassi is professor in de leer der internationale betrekkingen aan het San Francisco State College. Hij is ook redacteur voor Latijns-Amerika van het blad Ramparts. (Red. MoO)

Het imperialisme heeft altijd gewerkt in drie duidelijk herkenbare en analyseerbare fasen: 1. de bronnen van de grondstoffen beheren in het belang van het imperialistische land; 2. de markten in het 'geïmperialiseerde' land te beheren op een voor de producenten van het 'imperialiserende' land gunstige wijze; en 3. de binnenlandse ontwikkelingen en de economische opbouw in het 'geïmperialiseerde' land te beheersen om een voortdurende uitbreiding van de fasen 1 en 2 te verzekeren.

Dit is de politiek geweest van Amerika in Latijns-Amerika. Deze begon zichtbaar in 1823 toen president Monroe alle landen waarschuwde van het Amerikaanse continent af te blijven. De Monroe-doctrine is wegens zijn liberale retoriek door Amerikaanse liberale historici geïnterpreteerd als een gulle, zelfs altruïstische verklaring van de Verenigde Staten om zijn zwakkere zuiderburen te beschermen. Voor die zuiderburen bracht die doctrine echter het Amerikaanse streven tot uitdrukking; er stond in feite: Europeanen blijf uit Latijns-Amerika, want dat is van de Verenigde Staten. Minister van buitenlandse zaken John Quincy Adams (die later president geworden is) maakte de Monroe-doctrine bijzonder duidelijk, toen hij Simon Bolivar zei van Cuba en Portorico af te blijven, dat wil zeggen, ze niet te bevrijden van het Spaanse juk, waar ze nog steeds onder leefden. De Monroe-doctrine, zo verklaarde Adams, "moet niet gezien worden als een vrijbrief voor de zwakken om brutaal te zijn tegen de sterken". Twee jaar later weigerden de Verenigde Staten de eerste Pan Amerikaanse Conferentie bij te wonen, die door Bolivar in Panama belegd was om een Verenigde Staten van Latijns-Amerika te stichten. De Verenigde Staten gebruikten bovendien hun invloed en kracht om de conferentie te saboteren, omdat een verenigd Latijns-Amerika sterkere concurrentie zou betekenen voor de Amerikaanse ambities, zowel binnen als buiten het continent. De conferentie mislukte en Bolivar trok in 1829 de conclusie dat "de Verenigde Staten voorbestemd schijnen te zijn om Amerika te verzielen met ellende in naam van de vrijheid". De Verenigde Staten waren nog niet in staat de Monroe-doctrine door te voeren tegen Europese staten, tenminste niet tegen sterke. Engeland deed, bijvoorbeeld, in 1833 een inval op de Falkland-eilanden en in plaats van zich op de Monroe-doctrine te beroepen en Engeland tegen te houden, steunden de Verenigde Staten dit. Deze eilanden zijn nu nog steeds van Engeland. Twee jaar later lieten de VS toe dat Engeland de noordelijke kuststreken van Honduras bezette; die streek is nog steeds Brits Honduras. Engeland viel toen Guatemala binnen, verdriedubbelde zijn bezittingen in Honduras en veroverde het eiland Roatan. De Verenigde Staten reageerden niet, maar trokken op tegen Mexico. Binnen een paar jaar was Mexico de helft, de rijkste helft, van zijn gebied kwijt aan de Verenigde Staten.

Mariniers vallen Nicaragua binnen

In 1854 regelden de VS een onbelangrijk geschil met Nicaragua door een oorlogsschip te sturen om San Juan Del Norte te beschieten. Drie jaar later werd daar een Amerikaans staats-

burger gewond. De Amerikaanse president Buchanan legde Nicaragua een boete op van \$ 20.000, die het land niet kon betalen. Amerika herhaalde toen de beschieting, gevolgd door een landing van mariniers, die alles wat nog overeind stond plat brandden. Het jaar daarop dwongen de Verenigde Staten Nicaragua om het Cass-Irissari verdrag te tekenen waarbij Amerika het recht kreeg op vrije doorgang door het land en het recht om zich te mengen in zijn politiek als het dat nodig vond. Als dat Amerika's materiële interesse in Nicaragua niet duidelijk maakt aan een liberaal, dan kan niets hem dat duidelijk maken.

De liberale geschiedkundige zal echter tegenwerpen dat het ministerie van buitenlandse zaken in die tijd vaak isolationistisch dacht, dat het juist streng de hand trachtte te houden aan de Amerikaanse neutraliteitswetten. Dat is waar, maar dat hadt, opnieuw, niet in dat Amerika niet imperialistisch zou zijn, want de politiek werd - en wordt - niet bepaald door het ministerie van buitenlandse zaken, maar door de mensen die eraan verdienen. Dit was bijzonder duidelijk in de tijd dat de parlementaire machine lamgelegd was door eindeloze onnutte redevoeringen (fillibusters), en Amerikaanse vrijbuiters legertjes wierven en naar het zuiden trokken om land te veroveren voor Amerikaanse ondernemingen. In 1855 viel bijvoorbeeld William Walker - een in Nashville geboren dokter, advocaat en journalist, die geen van deze beroepen ooit uitoefende - Nicaragua binnen. Hij veroverde Granada en liet zich tot president van Nicaragua 'kiezen'. Daarna stuurde hij een boodschap naar de Amerikaanse president Franklin Pierce, met het verzoek Nicaragua toe te laten tot de (toen nog) Amerikaanse Unie, als een staat waarin de slavernij toegestaan was, ofschoon het land allang de slavernij had afgeschaft. Walker werkte voor Amerikaanse ondernemingen, die erg graag Midden-Amerika wilden exploiteren. De moeilijkheid was dat deze ondernemingen concurrenten waren van de Accessory Transit Company van Cornelius Vanderbilt. Walker had als 'president' de concessies voor Vanderbilts maatschappij opgeheven. Vanderbilt steunde daarop andere legertjes met zijn invloed, geld en macht en Walker werd verslagen bij Santa Rosa. Hij werd uitgeleverd aan de Amerikaanse marine en teruggebracht naar de Verenigde Staten, waar hij terecht moest staan wegens het schenden van de neutraliteitswetten. Dat was hem al eens gebeurd, toen hij er niet in geslaagd was Zuid-Californië te veroveren en hij was toen vrijgesproken. Nu werd hij weer vrijgesproken en hij werd zelfs toegejuicht door de met hem sympatiserende jury. Was de jury corrupt? Was zij zelf imperialistisch? Of toonde zij slechts een afspiegeling van de leer, de propaganda, de atmosfeer van de Verenigde Staten?

Meedogenloze vroege Amerikanen

Toen de eerste kolonisten van de Verenigde Staten met succes bloeiende maatschappijen in hun nieuwe land hadden gevestigd, begonnen zij naar het Westen te trekken. Liberaal-denkende geschiedkundigen zeggen dat deze grote opkomst van de pioniersgeest een prachtige impuls was, een schitterend positief punt in de opbouw van Amerika. De vroege Amerikanen waren meedogenloos in hun uitbreidingsdrift, ze roeiden de oorspronkelijke bevolking systematisch uit. Maar ze hadden succes en na verloop van tijd was de uitbreiding voltooid zonder dat al te veel burgerrechten van de blanke kolonisten aangetast werden. Zo begon Amerika al vroeg trots te worden op zijn systeem.

Toen Amerikaanse ondernemers later de industrialisatie van het land lanceerden, hadden ze net zoveel succes. De nieuwe kolonisten en hun kinderen werden in de loop van dat proces uitgebuit, maar er werd een sterke economie opgebouwd. Zo bewezen ze eens te meer, aan zichzelf en aan de wereld, dat Amerika een groot land was, zo groot in feite dat het zich niet kon, niet mocht, beperken tot zijn eigen grenzen. Bij de uitbreiding over Amerika's grenzen heen - voornamelijk over zee, zodat Amerika zich als zeemacht ontwikkelde - hadden deze ondernemers weer succes. Zo bewezen ze eens te meer dat hun land groot was.

Het deed er niet toe dat de democratie à la Jefferson, die door liberale geschiedschrijvers wordt opgehemeld als de morele kern van de huidige Amerikaanse macht, steunde op de bezittende klasse met uitsluiting van de bezitslozen (die zelfs geen stemrecht hadden). Het deed er ook niet toe dat de democratie à la Jackson, die door liberale geschiedschrijvers nog hoger wordt opgehemeld, functioneerde door middel van een meedogenloos totalitair systeem, waarbij een deel van de economische gemeenschap zijn best deed een ander deel klein te krijgen, wat aardig lukte. Moreel hoogstaande retoriek, indrukwekkende resultaten: hieruit volgde dat het systeem volmaakt was. 'The American Way of Life' ging het systeem heten, een systeem waarin succes gelijk stond met het goede, en mislukking met het kwade. Dat de armen het verdienen om arm te zijn en dat de rijken het recht hebben de vruchten te

plukken van hun macht, was al heel vroeg een grondbeginsel van de Amerikaanse samenleving.

De Ontwikkeling van een Theorie

Door het feit dat Amerika groot en rijk genoeg was om de ondernemers schatrijk te laten worden, terwijl toch ook de armen enigszins aan hun trekken konden komen - burgerrechten en een zekere maatschappelijke doorstroming - groeiden de mooie woorden, waarmee het moorden en het uitbuiten gerechtvaardigd werden, uit tot een echte theorie. De theorie gaf aanleiding tot de overtuiging dat Amerika het geweldigste land was dat er bestond, juist omdat het het recht tot zelfbeschikking erkende. Hieruit volgde weer dat elk land dat het ook zo ver bracht, even geweldig zou zijn. Uiteindelijk begreep iedere Amerikaan dat wie geweldig is ook goed is. De 'American Way of Life' was het toppunt van moraliteit geworden.

Amerika was zo trots op zijn systeem dat het zich gerechtigd voelde het op te leggen aan anderen. Amerikanen raakten vervuld van een moreel superioriteitsgevoel en overtuigd van het eigen gelijk. Het kwam er op neer dat er een nieuwe Jezuitenorde werd gesticht. Men droeg zowel het zwaard als het kruis. De Amerikaanse mariniers waren het zwaard en 'Amerikaanse democratie' was het kruis. Het uitdragen van dat kruis vormde het excuus voor het Amerikaanse kolonialisme, zoals indertijd ook de conquistadores van het koloniale Spanje met hun kruis zwaaiden. Kapitein ter zee Alfred Thayer Mahan ontwikkelde zelfs een theorie op basis van het sociale Darwinisme waarmee hij wilde bewijzen dat de historische ontwikkeling overeenkomt met de strijd om het bestaan, waarbij de sterkste en meest geschikte het wint. (*The Influence of Seapower upon History*, 1890).

De Protestantse geestelijkheid droeg ook haar steentje bij om het Amerikaanse imperialisme op een hoger plan te verheffen. (Kenneth H. MacKenzie, *The Robe and the Sword, The Methodist Church and the Rise of American Imperialism*, 1961).

Die geest van kolonialisme en imperialistische plichtsbetrachting kwam tot uitdrukking in de manier waarop de jury, waarvoor Walker terecht stond voor het schenden van de neutraliteitswetten van Amerika, wat hij ook duidelijk gedaan had, hem onder juichkreten de rechtszaal liet verlaten. Het was gewoon een uiting van de vaste overtuiging dat het voor Nicaragua veel beter was om als onderworpen staat bij Amerika te horen, dan vrij en onafhankelijk te zijn. Voor die jury, zoals nog steeds voor het Amerikaanse volk, bestond er maar één echte democratie, en dat is de Amerikaanse. Er bestaat maar één definitie van vrijheid: Amerikaanse 'free enterprise'. Hierdoor komt het dat het State Department geen officiële imperialistische koers hoeft uit te stippelen; de familie Vanderbilt of Rockefeller of Guggenheim, de United Fruit Company, de Hanna Mining Company of de Anaconda Company mogen doen waar ze zin in hebben. Zij zijn per slot de belichaming van vrijheid en democratie. En wat meer is, ze weten dat bij eventuele moeilijkheden de macht van Amerika achter hen staat, of ervoor.

Het expansionisme wordt overmoediger

Het koloniale expansionisme van Amerika, gebaseerd op en gestimuleerd door de American Way of Life, is in de laatste honderd jaar steeds overmoediger geworden. In 1860 grepen de Verenigde Staten in Honduras in. In 1871 werd de Samana Baai in Santo Domingo bezet. In 1881 hielp Amerika Peru in de oorlog tegen Chili in ruil voor de haven van Chimbote (als vlootbasis), kolenmijnen daar dichtbij en een spoorlijn van de mijnen naar de haven. In 1885 werd de Federatie van Centraal Amerikaanse Staten weer eens getorpedeerd, want zo'n organisatie zou een kanaal tussen de Atlantische en de Stille Oceaan in eigendom van de Verenigde Staten, wel eens in gevaar kunnen brengen.

De buitenlandse politiek van Amerika van na 1900 wordt zelfs door liberale geschiedschrijvers zeer betreurd. Theodore Roosevelt, die desalniettemin wordt bewonderd als zijnde een van de grootste Amerikaanse presidenten, greep met een gewapende macht in, in bijna elk land van Centraal Amerika en het Carribische gebied. Dit alles was natuurlijk steeds ten bate van de Amerikaanse zakenlieden. Het is wel de moeite waard om een citaat dat hierop betrekking heeft, nog eens te herhalen: "Mexico en vooral Tampico heb ik veilig helpen maken voor Amerikaanse oliebelangen. Haïti en Cuba heb ik enigszins behoorlijk helpen maken voor de jongens van de National City Bank om er belastingen te innen. Nicaragua heb ik helpen pacificeren voor de internationale bank van de Brown Brothers. De Dominikaanse Republiek heb ik uitgelegd wat Amerikaanse suikerbelangen zijn. Honduras heb ik in orde helpen maken

voor Amerikaanse fruitmaatschappijen." Deze keiharde maar tegelijkertijd nauwkeurige aanklacht komt van een vaak gedecoreerde Amerikaan, een goed vaderlander: Generaal-majoor Smedley D. Butler van het Amerikaanse Marinierscorps, in Common Sense, 19 november 1933.

Moord op een Nicaraguaanse opstandeling

Tegen een dergelijke inmenging werd soms teruggevochten. Op Haiti, waar Amerikaanse mariniers in 1915 landden en bleven tot 1934, moesten 2000 opstandelingen, zogenaamde cacos, gedood worden voordat het eiland door Amerika kon worden gepacificeerd. Er waren trouwens overal opstanden. In Nicaragua moest men zo'n rebel erin laten lopen om hem te kunnen elimineren. Augusto Cesar Sandino vocht van 1926 tot 1934 tegen de Amerikaanse mariniers zonder te worden verslagen, in weerwil van het feit dat de mariniers verschillende steden in Nicaragua met de grond gelijk maakten, en per ongeluk nog een paar in Honduras bovendien. In 1934 werden hem 'onderhandelingen' aangeboden; hij was zo stom om het te geloven, ging naar de Amerikaanse ambassade om te confereren met Zijne Excellentie Arthur Bliss Lane, en werd vermoord. (Zulke staaltjes zijn zo normaal in de Amerikaanse buitenlandse politiek, dat geen enkele intelligente opstandeling die het volk achter zich heeft, ooit een aanbod tot onderhandelen van de Verenigde Staten kan vertrouwen, tenzij de situatie en de voorwaarden van die onderhandelingen door hemzelf kunnen worden bepaald. Het ziet er naar uit dat Ho Chi Minh dit verdraaid goed heeft begrepen.)

4 Maart 1933 veranderden de Verenigde Staten officieel zijn beleid. In zijn inaugurele rede al verklaarde Franklin D. Roosevelt dat er een eind gekomen was aan het Amerikaanse imperialisme, en dat van nu af aan de Verenigde Staten een goede buurman zou zijn. Hij bracht zijn stem uit ten gunste van een non-interventie belofte op de Inter-Amerikaanse Conferentie in Montevideo van 1933; hij beloofde de Zuidamerikaanse Staten reductie op de invoerrechten, wederzijdse handelsovereenkomsten, en een jaar later schafte hij het Platt Amendement af. Zijn topdiplomaat, Sumner Welles, zei in 1935 zelfs: "Naar mijn mening moet Amerikaans kapitaal dat in het buitenland geïnvesteerd is, zich in feite zowel als in theorie onderwerpen aan de zeggenschap van de bewoners van het land waar het zich bevindt."

Maar het kwam erop neer dat enkel de vorm van het Amerikaanse interventionisme veranderde. Roosevelt was de intelligentste Amerikaanse imperialist van deze eeuw. Als liberaal kende hij de waarde van retoriek; als kapitalist wist hij dat wie de economie in handen heeft, de politiek beheerst. Opstanden en revoluties zouden altijd onvermijdelijk blijven, zolang de Amerikaanse economische belangen verdedigd moesten worden door Amerikaanse mariniers. Als een land bezet wordt door Amerikaanse mariniers is de vijand altijd duidelijk herkenbaar. Hij draagt een mariniersuniform. Maar als er geen mariniers zijn, als de plaatselijke militia, politie of militairen de onderdrukkers zijn, als hun trouwe verdediging van de Amerikaanse handelsbelangen gegarandeerd kan worden door economische banden met die belangen, dan zal het voor de verzetsstrijders moeilijk en zelfs onmogelijk zijn om te bepalen wie de vijand eigenlijk is. Dit zag Roosevelt duidelijk in. Vandaar dat hij een briljante serie manoeuvres op touw zette om Zuid-Amerika aan de Verenigde Staten te binden.

In 1938 richtte hij de Interdepartementale Commissie voor samenwerking met Amerikaanse Republieken op, eigenlijk de voorloper van wat nu het programma voor technische hulp is van de Organisation of American States (OAS). De OAS zelf is ontstaan uit de Pan American Union, opgericht indertijd door Secretary of State James G. Blaine als "ideale economische tegenspeler voor de Verenigde Staten".

Roosevelt dringt aan op privé investeringen

De Interdepartementale Commissie van Roosevelt zorgde ervoor dat Zuid-Amerika wat betreft technische vooruitgang, afhankelijk was van de Verenigde Staten. Tijdens de oorlog stuurde het Amerikaanse Departement van Landbouw grondconserverings-onderzoekteams naar Zuid-Amerika, die er aan meewerkten dat de economieën daar meer afhankelijk werden van één enkel gewas. In 1940 zei Roosevelt dat de Amerikaanse regering en de Amerikaanse zakenwereld zwaar moesten investeren in Zuid-Amerika "om de potentieel aanwezige grondstoffen te ontwikkelen waar de Verenigde Staten behoefte aan hadden". 26 September 1940 verruimde hij de beperkingen van de Export-Import Bank, een afdeling van de Amerikaanse Treasury, van \$ 100 miljoen tot \$ 700 miljoen, en omstreeks de aanval op Pearl Harbor, hadden de meeste Zuidamerikaanse landen 'ontwikkelingsleningen' ontvangen waar

ze nog niet vanaf zijn. De economische afhankelijkheid van Zuid-Amerika werd nog verder gegarandeerd door het Land Lease programma, in het kader waarvan tijdens de oorlog 18 Zuidamerikaanse landen werden overspoeld met Amerikaans materiaal ter waarde van \$ 262.762.000 (de twee landen die hier buiten vielen, waren Panama, dat toch al praktisch gesproken Amerikaans bezit was, en Argentinië, dat opstandig was).

Het beleid van Roosevelt had zo'n succes, dat zijn opvolgers, allemaal even liberaal of het nu Democraten of Republikeinen waren, het voortzetten en consolideerden. Omstreeks 1950 hadden de Verenigde Staten 70% van de Zuidamerikaanse grondstoffenindustrie in handen en 50% van de totale nationale produktie. Militaire interventies waren, theoretisch gesproken, niet langer nodig.

Vrijheid van meningsuiting en vrije verkiezingen?

Zuidamerikaanse hervormers beseften niet hoezeer de economische overheersing van de Verenigde Staten een waarborg vormde voor het pro-Amerikanisme van de verschillende regeringen. Ze dachten steeds dat, als ze maar de kans zouden krijgen de zaak voor te leggen aan het volk, het hun dan zou lukken het hele Zuidamerikaanse levenspatroon ingrijpend te veranderen. De Verenigde Staten bepleitten, retorisch tenminste, vrijheid van meningsuiting en vrije instellingen, en de hervormers hoopten dat dat hun zou helpen aan de macht te komen. Wat ze niet beseften was dat in ieder onderontwikkeld land de overgrote meerderheid van de bevolking analfabetisch is en dus niet kan stemmen, of in achterbuurten woont zonder adres en dus nog steeds niet kan stemmen. Bovendien hebben de armen geen geld beschikbaar. Het is dus onmogelijk om voor de armen een partij op te richten met genoeg armslag om een campagne te voeren met inschakeling van de radio en de pers. De armen hebben er het geld niet voor. Om die reden hebben de Verenigde Staten vaak geprobeerd hun marionetten over te halen om vrijheid van drukpers en vrije verkiezingen toe te staan. De rijken zullen immers altijd de enigen zijn die de kranten kunnen bezitten of verkiezingscampagnes kunnen bekostigen.

Door een of andere toevallige samenloop van omstandigheden is er natuurlijk wel eens een reformistische president gekozen in Zuid-Amerika. Als hij dan zijn hervormingen probeerde door te voeren werd hij omvergeworpen. Dat gebeurde ook in Guatemala, waar Juan José Arevalo en vervolgens Jacobo Arbenz verkozen werden op een reformistisch programma. Voor de inauguratie van Arevalo in 1945 was Guatemala een van de achterlijkste landen van Zuid-Amerika. De rechten van de arbeiders waren nooit erkend, noch in de fabrieken noch op het land, hierbij inbegrepen de plantages van de United Fruit Company; vakbonden, burgerrechten, de vrijheid van meningsuiting en van drukpers waren onwettig verklaard. Buitenlandse belangen waren onaantastbaar en monopolistisch, en hun belastingconcessies buiten alle proporties. Stel dat iedere buitenlandse maatschappij gold als één persoon, dan was 98% van het bouwland in Guatemala in handen van 142 mensen (op een bevolking van 3 miljoen). Slechts 10% van de bevolking ging naar school.

Arevalo en Arbenz deden hun best deze toestanden te veranderen. Het streven naar onderwijshervormingen ondervond niet al te veel weerstand. Vrijheid van drukpers en van meningsuiting werden ingesteld, vervolgens werden de vakbonden erkend en gelegaliseerd, en tenslotte, op 17 juni 1952, kondigde Arbenz 'Decree 900' af, een landhervorming, waarbij al het onbebouwde land boven een bepaald gemiddelde zou worden onteigend en opnieuw verdeeld. Maar al het intensief bebouwde land, wat neerkwam op maar 5% van de boerderijen groter dan 1000 hectare, werd hiervan vrijgesteld. Het decreet beval dat al de bezittingen van 'absentee landlords' opnieuw moesten worden verdeeld, maar een compensatie werd aangeboden in de vorm van obligaties met 3% rente na 20 jaar aflosbaar, tot het bedrag van de opgegeven belastingwaarde.

Amerika brengt Arbenz ten val

Amerikaanse agronomen waren vol lof over Decree 900. Op bladzij 179 van Latin American Issues, uitgegeven door de 20th Century Fund, staat te lezen: "Ondanks alle opwinding die het veroorzaakte is Decree 900 een bijzonder zachtvaardig en tamelijk verstandig stukje wetgeving." Maar aangezien een groot deel van de plantages in Guatemala, waaronder 400.000 are onbebouwd land, van de United Fruit Company waren, begon Amerika zich zorgen te maken, en toen Arbenz dat braakliggende land verdeelde onder 180.000 boeren, werd zijn regime door de Verenigde Staten als communistisch aan de kaak gesteld. De Verenigde

Staten lieten de OAS in Caracas samenkomen om die veroordeling officieel te maken, en men vond een rechtse kolonel, een zekere Carlos Castillo Armas, opgeleid op de US Command and General Staff School in Fort Leavenworth, Kansas, om het vuile werk op te knappen. Hij kreeg wapens en dollars om in Honduras en Nicaragua een opstandige legermacht op touw te zetten en hij werd geholpen om Arbenz ten val te brengen. Al wilden de Verenigde Staten nog zo'n goede buurman lijken, als de commerciële belangen van de Amerikaanse maatschappijen bedreigd werden, was het wel bereid die mooie schijn te laten vallen en de ouderwetse militaire interventie uit de kast te halen.

De Verenigde Staten hebben nadien natuurlijk herhaaldelijk hetzelfde gepleegd, het openlijkst in de Dominicaanse Republiek in 1965. In Zuid-Amerika zijn er op het ogenblik maar twee stellingnamen mogelijk. Als gevolg van de interventie in de Dominicaanse Republiek waarbij 23.000 Amerikaanse troepen werden gebruikt om een nationalistische opstand van 4000 gewapende mannen neer te slaan, is het duidelijk geworden dat de Verenigde Staten nooit en te nimmer enige Zuidamerikaanse regering zullen toestaan zich los te maken uit de volstrekte economische overheersing van Amerika.

En waar bestaat die overheersing uit? Op het ogenblik wordt 85% van de grondstoffenproductie door de Verenigde Staten beheerst. Eén Amerikaanse maatschappij (United Fruit) heeft meer dan 50% van de buitenlandse verdiensten in handen, en dus van de hele economische structuur, van zes Zuidamerikaanse landen. In Venezuela beheerst de Standard Oil Company of New Jersey (Rockefeller) via een dochtermaatschappij, de Creole Oil Company, alle grondslagen van de industrialisatieprocessen. Potentieel is Venezuela op één na het rijkste land van de wereld. In plaats daarvan leeft 40% van de bevolking buiten de geldeconomie, 22% is werkeloos, en het land moet per jaar meer dan \$ 100 miljoen van zijn inkomsten besteden aan de invoer van voedingsmiddelen, terwijl Venezuela genoeg bouwland heeft om, met juiste agrarische hervormingen, voedingsmiddelen uit te voeren.

Alliance for Profit

Als geheel genomen moet het Zuidamerikaanse continent 30 tot 40% van de buitenlandse verdiensten besteden aan de afbetaling van de rente en de kosten, niet het bedrag zelf, van leningen bij de geïndustrialiseerde landen, voornamelijk de Verenigde Staten. De 'Alliance for Progress' beweert dat het Zuid-Amerika helpt zich te industrialiseren op basis van sociale vooruitgang. De Alliance bestaat nu ruim zes jaar en kan al bogen op aardig wat succesjes: rechtse staatsgrepen in Argentinië, Brazilië, Honduras, Guatemala, Ecuador, de Dominicaanse Republiek en Salvador. In ruil hiervoor hebben Amerikaanse zakenlieden \$ 5 biljoen aan winst naar de Verenigde Staten overgemaakt bij investeringen van minder dan \$ 2 biljoen. En de Alliance zelf, die verondersteld wordt alleen geld uit te lenen voor projecten in verband met sociale vooruitgang, heeft 86% van zijn uitgaven besteed aan kredieten voor Amerikaanse goederen, welke kredieten gegarandeerd worden door Zuidamerikaanse regeringen en terug te betalen zijn in dollars.

Derde stadium

De politiek van interventies en imperialisme van de Verenigde Staten in Latijns-Amerika is nu met succes in het derde stadium. De Verenigde Staten hebben niet alleen de Latijnsamerikaanse grondstoffenbronnen in handen en beheersen niet alleen de markten voor in Amerika geproduceerde goederen, maar reguleren ook de gehele binnenlandse geldhandel. Karl Marx waarschuwde eens dat de eerste golf van revolutie in een aan imperialisme onderworpen land ontstaat als het gevolg van de frustratie bij de nationale bourgeoisie, wanneer die een ontwikkelingsstadium zal hebben bereikt waarin zij voldoende kapitaal bijeengebracht heeft om in staat te zijn met de imperialistische bedrijven de concurrentiestrijd aan te binden. Het wordt niet toegelaten dat dit in Latijns-Amerika gebeurt.

Toen de Amerikaanse bedrijven met een teveel aan goederen kwamen te zitten, bedachten zij zich dat zij hun markten in de onderontwikkelde landen moesten uitbreiden. Daartoe moesten ze echter een nationale bourgeoisie tot ontwikkeling helpen brengen, die deze goederen zou kunnen kopen. Als bij al dergelijke klassen in gekolonialiseerde landen, moest deze 'nationale' bourgeoisie gevormd worden in de dienstverleningssector van de industrie, zij het binnen bepaalde grenzen, zodat zij niet economisch onafhankelijk zou worden. De oplossing was eenvoudig. De Amerikaanse maatschappijen die assemblagebedrijven in Sao Paulo of Buenos Aires gevestigd hadden, in naam Braziliaanse of Argentijnse maatschappijen, beslo-

ten om zelf daadwerkelijk te helpen bij het oprichten van toeleveringsbedrijven met plaatselijk geld. General Motors bijvoorbeeld. Eerst importeerde deze firma zijn auto's in verschillende stukken die onderdelen genoemd werden (waardoor invoerrechten werden ontdoken). Vervolgens werden deze in Sao Paulo geassembleerd en een Braziliaans produkt genoemd. Daarna werd uitgekeken naar plaatselijke ondernemers om de toeleveringsindustrie aan zich te binden voor het leveren van bougies en dergelijke onderdelen. Normaal zou de oligarchie van grondbezitters en de ondernemers zijn eigen beleggingen in dergelijke toeleveringsbedrijven doen, om de met succes bijeengebrachte hoeveelheden kapitaal samen te voegen om hun eigen autoindustrie op te zetten. Juist deze stap moest vermeden worden. Daarom bood General Motors deze plaatselijke ondernemers contracten aan om de dienstverleningsindustrieën mede te helpen financieren. Daarna werd het ondernemerskapitaal in grote aandelenmaatschappijen ondergebracht, die op hun beurt strak in de hand werden gehouden. De aandelenmaatschappijen hadden veel succes, waardoor de ondernemers zich gelukkig voelden, en iedereen vergat het bestaan van een zekere plaatselijke concurrerende autoindustrie, waardoor G.M. zich gelukkig voelde.

Deze werkwijze wordt het beste in praktijk gebracht door IBEC, Rockefeller's reusachtige investeringsmaatschappij in Latijns-Amerika. IBEC heet eigendom te zijn van Latijns-Amerikanen, aangezien anderen geen meerderheidsbelangen hebben. Maar de 25 tot 45 procent aandelen van Standard Oil (dit percentage verschilt van Columbia tot Venezuela of Peru) blijven machtig ondanks de duizenden individuele Latijns-Amerikaanse aandeelhouders die, om invloed uit te oefenen, tot een onderlinge overeenstemming zouden moeten komen en dan als blok zouden moeten stemmen. Als één maatschappij 45% bezit, terwijl duizenden individuele aandeelhouders de andere 55% verdelen, maakt de maatschappij de dienst uit - in de VS even goed als daarbuiten. Bovendien heeft IBEC zoveel succes dat de plaatselijke ondernemers nog sterker 'Amerikaans denken' dan IBEC zelf. In ieder geval is het resultaat van deze aandelenmaatschappijen dat de nationale bourgeoisie in Latijns-Amerika uitgeschakeld is. Het is een Amerikaanse bourgeoisie. IBEC en andere aandelenmaatschappijen gebruiken hun gecombineerd plaatselijk-VS kapitaal om in alle mogelijke winstgevende zaken te beleggen, van supermarkten tot assemblagebedrijven. Natuurlijk worden deze nieuwe maatschappijen slechts daar gevestigd, waar ze het meeste profijt opleveren. IBEC zal geen supermarkt bouwen in de Venezuelaanse provincie Falcon waar de bevolking in alle opzichten buiten de geldeconomie leeft en daarom hoe dan ook geen artikelen in die supermarkt zou kunnen kopen. IBEC zou die supermarkt toch al niet bouwen in Falcon, omdat daar geen wegen naar toe gaan. Het oprichten van IBEC-dochtermaatschappijen helpt in geen geval de ontwikkeling van de infrastructuur van het land.

De maatschappijen bevorderen een gemeenschappelijke markt

Aangezien aandelenmaatschappijen van het type IBEC in alle gebieden van de economie de hand hebben, beheersen zij de kapitaalmarkt al evenzeer. (Hierom ondersteunden, ja bevorderden de Amerikaanse maatschappijen de vorming van een Latijns-Amerikaanse gemeenschappelijke markt bij de conferentie van Punta del Este in 1967. Een dergelijke gemeenschappelijke markt zou een einde maken aan de heffingen op Amerikaanse goederen die in Latijns-Amerika geassembleerd worden, en van het ene naar het andere Latijns-Amerikaanse land geëxporteerd worden.) Daardoor hoeft zelfs voor de 45% van de aandelenmaatschappijen geen nieuwe Amerikaanse investering ingebracht te worden. Vandaag betekent een nieuwe Amerikaanse investering slechts een papieren investering. Een nieuwe maatschappij wordt opgericht met plaatselijk kapitaal, zodat alleen de plaatselijke kapitaalreserves worden aangetast. En het resultaat is een industrie die slechts diegenen ten goede komt die Amerikaanse surplusgoederen kopen.

Nu de plaatselijke economische elite zo gebonden is, hoeven de Verenigde Staten nog maar zelden met mariniers te interveniëren om zich van welgezinde regeringen te verzekeren. Het plaatselijke leger, gekocht door Amerika's nationale belangen, staat garant voor welgezinde regeringen - met de instemming van de plaatselijke pers, de plaatselijke wettelijk toegestane politieke partijen en de plaatselijke culturele centra, die alle door het plaatselijke kapitaal beheerst worden. En het plaatselijke kapitaal is nu stevig verbonden aan de Amerikaanse belangen. Latijns-Amerikaanse hervormers hebben zich dit alles uiteindelijk gerealiseerd. Zij weten nu dat de enige manier om deze structuur te doorbreken is het afbreken ervan - hetgeen een gewelddadige revolutie betekent. Er zijn dan ook in het geheel geen hervormers meer in Latijns-Amerika. Zij zijn ofwel pro-Amerikanen geworden die Amerika

zullen gehoorzamen, of anders zijn zij revolutionairen. Liberale Amerikaanse historici, sociologen en politici beweren nadrukkelijk dat er nog een derde weg is: een niet-gewelddadige revolutie die fundamenteel democratisch, dat is pro-Amerikaans zal zijn. Zij vertellen ons dat een zodanig revolutionair proces reeds is ingezet en dat dit onvermijdelijk zal leiden tot een status van gelijkheid tussen Amerika en zijn Latijnse burenen. Liberale politici vertellen de Amerikanen ook graag dat zij achter deze ontwikkeling moeten staan, deze verder helpen en van tijd tot tijd een zetje geven. In mei 1966 stelde Robert Kennedy het als volgt in een rede voor de senaat: "Er komt een revolutie - een revolutie die vreedzaam zal zijn, als wij verstandig genoeg zijn; mededogend als wij ons er genoeg om bekommeren; succesvol als wij fortuinlijk genoeg zijn - maar het is een revolutie die komt of wij het willen of niet. Wij kunnen het karakter ervan beïnvloeden, de onvermijdelijkheid kunnen wij niet veranderen." Kennedy schijnt echter niet in staat te begrijpen dat, als de revolutie vreedzaam en mededogend is, als de Amerikanen het karakter ervan zouden kunnen veranderen, er dan in het geheel geen revolutie zal zijn. Dit proberen te veranderen is imperialisme, ongeacht hoe goed het wordt bedoeld.

De welvaarts-imperialisten

Uiteraard zijn er maar weinig liberalen die achter openlijke interventie staan. De meesten van hen weigeren zichzelf te beschouwen als aanhangers van het imperialisme. Sommigen, die zichzelf 'sophisticated' noemen, aanvaarden de onvermijdelijkheid van een verdeling van de wereld in 'invloedssferen' tussen de grote machten. Ze schrijven die onvermijdelijkheid toe aan 'de verantwoordelijkheid van de macht'. Maar zelfs zij hebben goede bedoelingen en houden vol - zoals alle Amerikanen met goede bedoelingen - dat er wel iets goeds kan voortkomen uit het kwaad van het imperialisme. Als de macht maar met wijsheid wordt gebruikt, redeneren deze liberalen en sociaal-democraten, kunnen de armen toch profiteren van onze rijkdom. Zodoende ageren zij tegen het verschepen van wapens naar onderontwikkelde landen en eisen ze dat de Verenigde Staten in plaats daarvan sociale hulp geven. Zij roepen om economische ontwikkeling, niet om 'free enterprise'. Zij willen de New Deal exporteren, de welvaartsstaat. Zij zijn welvaarts-imperialisten. Maar het zijn juist die liberale beloften, het is juist dat welvaarts-imperialisme, dat de basis legt, de voorwaarden schept en de denkwijze veroorzaakt, waaruit het ouderwetse economische en militaire imperialisme voortkomt. Het beste voorbeeld hiervan is Vietnam, waar de Verenigde Staten na de Franse debâcle niet als politieagent maar als sociaal werker zijn intrede deed. Zoals John McDermott uiteenzette in *The Nation* (25 juli 1966): (zie VB II, nr 17)

"De Amerikanen hadden al meteen invloed uitgeoefend bij de keuze van Diem. Ze gaven technische en financiële steun aan een reorganisatie van het hele Vietnamese onderwijssysteem, vanaf de lagere school tot aan het niveau van de universiteit en hogeschool. Dit omvatte zowel de opleiding van leraren als het herschrijven van de leerboeken. Ze gaven technische bijstand bij de verandering van het bank- en het monetaire systeem en bij het totstandkomen van de algemene economische en monetaire politiek. De United States Operation Mission (USOM, de AID-missie) nam de planning en de financiële steun op zich voor de wederopbouw en de ontwikkeling van het totale Vietnamese vervoers- en verbindingennet: spoorwegen, kanalen, autowegen, burgerluchtvaart, kustvervoer, radio en tv, en de telefoondienst. Ze hielpen bij de planning en de uitvoering van de verschillende landbouwprogramma's, o.m. de oogst-diversificatie, de landwinning, de landhervorming, de uitbreiding van de landbouw en de massale boeren-hergroepering (de Refugee Resettlement, Land Development, Agrovillage, en later Strategic Hamlet programma's). Tenslotte oefenden zij een buitengewoon krachtige invloed uit op de belangrijkste twee economische activiteiten (buiten de landbouw) van het land - de militaire operaties en de import-handel."

'Hulp' penetratie

Een half miljoen Amerikaanse soldaten hebben ons deze eerdere escalatie doen vergeten. Maar de militaire interventie was daar een logisch gevolg op. Het Amerikaanse hulp-apparaat had de Vietnamese regering overweldigd en zijn onafhankelijkheid vernietigd. Het Amerikaanse welvaarts-imperialisme had de Vietnamese economie, politiek en cultuur uiteengescheurd. En het succes - niet het mislukken - van het Amerikaanse ontwikkelingsprogramma bracht zulke grote veranderingen in de Vietnamese samenleving en instituties teweeg, dat de daaruit resulterende sociale en politieke wanorde de Amerikaanse pogingen om even-

wicht tot stand te brengen overspoelde. Er was eenvoudig geen enkele manier waarop de boerenbevolking een plaats kon vinden in de nieuwe maatschappij van Amerikaanse makelij in Saigon. Tussen 1954 en 1961, toen de Amerikaanse hulp aan Vietnam 1544 miljoen dollar bedroeg, ging dan ook slechts 42 miljoen dollar (minder dan drie percent) naar projecten op het platteland (en dat bedrag omvat dan nog het onderwijs en de gezondheidszorg, waarvan de boeren in wezen niet beter werden).

De Vietnamese boeren, niet in staat om deel te nemen aan de hoog-consumptieve, stedelijke economie, raakten steeds meer geïsoleerd, steeds meer geneigd om de 'American Way of Life' af te wijzen, en daardoor steeds meer onderdrukt. Op die manier had de Amerikaanse sociale democratie een vijand gemaakt uit een volk, dat in het algemeen onpolitiek, niet geëngageerd en niet sophisticated was. Sterker nog, dit proces was onvermijdelijk, want zelfs als Amerika de boerenbevolking had willen helpen, zou het apparaat om dat te kunnen doen niet eens hebben bestaan. Dit geldt in nog sterkere mate voor Latijns-Amerika, waar de functionarissen van AID samen moeten werken met en gebruik moeten maken van een gevestigde Amerikaanse aanwezigheid - Amerikaanse concerns, die in hun totaliteit en van nature zijn afgestemd op de eisen van stedelijke consumenten. Onder dergelijke omstandigheden kunnen Amerikaanse hulp-programma's alleen leiden tot een toename van de kloof tussen de stedelijke consument (waaronder de zogenaamde opkomende middengroepen) en de arme, niet geïntegreerde campesinos, die in het algemeen de meerderheid van de bevolking uitmaken.

De winsten van de openbare nutsbedrijven dalen

Naarmate die kloof groter wordt, concentreren zowel de Amerikaanse investeerders als de Amerikaanse hulp-instanties zich - zoals te verwachten valt - meer en meer op zichtbare resultaten, respectievelijk winsten en politiek showmanship. Typerend hiervoor is wat met de openbare nutsbedrijven is gebeurd. In Latijns-Amerika hebben drie Noord Amerikaanse firma's - International Telephone and Telegraph, American and Foreign Power, en de Brazilian Light, Power, and Traction Company - lange tijd vrijwel een monopolie uitgeoefend over alle openbare nutsbedrijven. De laatste jaren zijn de winsten echter gedaald terwijl de politieke kosten zijn gestegen. De openbare nutsbedrijven zijn voor iedereen duidelijk zichtbaar, zijn afhankelijk van door politieke overwegingen bepaalde tarieven en staan in direct dagelijks contact met de gewone man. Zij zijn dan ook een natuurlijk doelwit geworden voor de nationalistes. Als gevolg hiervan zagen de concerns er tegen op om geld te investeren in nieuwe apparatuur en begonnen zich in plaats daarvan terug te trekken.

Door de Alliantie voor de Vooruitgang werd dit proces versneld. De drie concerns gingen tenslotte strijken met meer dan een miljard dollar aan fondsen van de Alliantie, en investeerden een groot deel daarvan in beter betalende sectoren van de economie. In Argentinië heeft de AMFORP (American and Foreign Power) bijvoorbeeld de opbrengsten van zijn uitverkoop in de consumenten-industrie gestoken, in de huizenbouw (samen met de IBEC waarvan Rockefeller de eigenaar is) en in leningen-verstrekkende bedrijven (tegen 18% voor periodes van 90 tot 180 dagen). Ondertussen kwamen hun slecht geoutilleerde, veel te hoog getaxeerde, en in de exploitatie dure nutsbedrijven in het bezit van de plaatselijke regeringen, die ze tot symbolen van de inefficiency van regeringsbemoeyenis met de economie maakten. Daarentegen werd het PASA Petroleum complex (een van de industriële investeringen die slechts mogelijk was gemaakt door een 'uitgebreide risico garantie' - lening van de Alliantie van de Vooruitgang via het Agency for International Development) "het grootste particulier gefinancierde project in een ontwikkelingsland. Het is belangrijk voor de toekomst van de vrije onderneming in Argentinië en voor de Verenigde Staten dat dit project niet mislukt." (Hearings over Buitenlandse Hulp, 1964).

Dit is zeker belangrijk voor de Verenigde Staten - en voor de vrije onderneming in Argentinië. Maar het is niet belangrijk, integendeel zelfs een nieuwe vorm van onderwerping, voor de armen van Argentinië. Dit project zal de armoede van de bevolking van provincies als Salta en Tucuman doen toenemen. In die streken waar de armen geen auto's of olietanks hebben of fabrieken om in te werken, zijn olieproducten zinloos. Het project zelf zal hun isolement doen toenemen. Net als de boeren van Vietnam zullen de zelfs geen kiesrecht bezittende suikertelers uit Salta leren om de stad, de bureaucratie en tenslotte ook de Amerikanen als hun vijanden te gaan beschouwen. Ze zullen Che Guevara volgen en in opstand komen.

'Altruïstische' projecten

Zij zullen dat in ieder geval gaan doen omdat geen sociaal-democratische of liberale regering, geen lokale oligarchie of lokale klasse van zakenlieden de problemen van de armen kan aanpakken. Hun op winstmaken gerichte structuur, waarbij niets voor niets gaat, belichaamt, onverschillig hoe goed ook bedoeld, niet het mechanisme dat in staat is om de lagere klassen te helpen. De rebellie wordt daardoor iets natuurlijks. Doordat de Verenigde Staten meedoen aan de kant van de modernisering, dat wil zeggen de establishment, wordt de strijd van de armen onvermijdelijk lang en kostbaar. Toch is dit alles begonnen met goed-bedoelende liberalen die wilden helpen, die de beweging 'Voedsel voor de Vrede' als altruïstisch beschouwden, de hulp van grote stichtingen als edelmoedig en royaal, die dachten dat kerkelijke vrijwilligers toegewijd waren, civiele actieprogramma's vooruitstrevend en academische 'objectieve' research-programma's constructief.

In Vietnam is het nu te laat. Als de Amerikaanse agressie daar ooit eindigt, zal dat alleen gebeuren omdat het Vietnamese volk de Verenigde Staten heeft gedwongen om zich terug te trekken. Amerikanen met edele motieven keren zich nu tegen die agressie. Maar het is allemaal in 1954 begonnen. Die Amerikanen hadden zich toen tegen de Amerikaanse hulp moeten verzetten. In plaats daarvan probeerden ze een nationalist van Diem te maken. Ze voerden actie voor sociale maatregelen. Ze pleitten voor verkiezingen. Ze pleiten nog steeds voor vrije verkiezingen. Op die manier worden imperiums geboren.

Anders dan in Vietnam is het oorspronkelijke en veruit belangrijkste Amerikaanse belang in Latijns-Amerika duidelijk economisch geweest: 9 miljard dollar aan directe Amerikaanse investeringen plus markten en ruwe grondstoffen hebben voortdurend de doorslag gegeven bij de bepaling van de officiële politiek. Niettemin heeft de Alliantie voor de Vooruitgang een Vietnam-achtige toename van de dagelijkse administratieve bemoeienis van Amerika met Latijns-Amerika tot gevolg gehad. Het 'Voedsel voor de Vrede'-programma heeft de Verenigde Staten de beschikking gegeven over enorme sommen van de lokale valuta's en de komende 'Oorlog tegen de Honger' belooft een directe bemoeienis met de landbouw te zullen veroorzaken. AID heeft Amerikaanse regerings- en universitaire functionarissen op adviserende en administratieve posten gebracht in plaatselijke huisvestingsprogramma's, landbouwprogramma's, arbeidsdiensten, industriële investeringen en vakbondsactiviteiten, onderwijs, verbindingen, vervoer, gezondheids- en hygiënische zorg, community-ontwikkeling, sociale bijstand en politie-opleidingsprogramma's. Het departement van landbouw, van volkshuisvesting en van sociale zaken, de belastingdienst en letterlijk honderden andere regeringsinstanties houden zich bezig met opleidingsprogramma's voor Latijns-Amerikanen in de Verenigde Staten. Diezelfde instanties werken ook zowel op korte als op lange termijn in adviserende functies binnen de Latijns-Amerikaanse bureaucratieën. De regering werkt ook nauw samen met particuliere instanties, zoals de National Catholic Welfare Conference, de National Council of Churches (Division of foreign missions), de Evangelical Foreign Ministers Association, de National Council of Jewish Women, de Cooperative League of the USA, de Carnegie Corporations, de Ford Foundation en de Rockefeller Foundation.

Het instandhouden van een koloniale mentaliteit

Net als in het geval van Vietnam wordt het merendeel van deze acties ondernomen vanuit een schijnbare verontrusting over de politieke en economische ontwikkeling van Latijns-Amerika. In het beste geval versterken ze echter de Noordamerikaanse invloed op en controle over de dagelijkse beslissingen die in de Latijnse republieken genomen worden, leiden ze ertoe dat bij het tot stand komen van het beleid geen verantwoording wordt afgelegd aan de meerderheid van de Latijns-Amerikanen (zelfs daar waar verkiezingen worden gehouden), houden ze een koloniale mentaliteit onder de Latijns-Amerikanen in stand, en leiden ze tot het invoeren van Noordamerikaanse ontwikkelingsmodellen op plaatsen waar die waarschijnlijk niet relevant zijn. In het ergste geval, wat maar al te vaak voorkomt, dienen deze programma's direct de belangen van de Noordamerikaanse concerns en de militaire anti-rebellie programma's. En afgezien van hun dagelijkse invloed binnen Latijns-Amerika, heeft de publieke verplichting om zich met economisch ontwikkelingswerk bezig te houden, binnen Amerika de rationalisaties geleverd voor een toenemende economische interventie (bv. het Hickenlooper amendement, de Investment Guarantee Treaties etc.) en de steun voor de met militaire middelen opgelegde stabiliteit vergroot.

Vanuit het perspectief van Vietnam impliceert dit nieuwe patroon van 'welvaarts-imperialis-

me' dat de escalatie van de Amerikaanse bemoeienis met Latijns-Amerika niet altijd zo plotseling en duidelijk zal verlopen als in de Dominicaanse republiek, maar eerder als een langzame reeks van programma's, vaak gepresenteerd als door de progressieven gesteunde buitenlandse hulp. Tegen deze programma's moeten de radikalen zich keren.

(Minority of One, jan./febr.'68)

DRUKWERK

Frankering bij abonnement
Amsterdam

H.G.J. Zonnenberg
Harpstraat 25
UTRECHT

25-6

Afz.: Vietnam Bulletin
p/a ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam

HOLLAND